

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdában Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok, stb. intézendők.

Nyilatkozatok soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak törzfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

A választásokról.

Kézdi-Vásárhely, 1891. febr. 6.

Még egy nap és a nagy alkotmányos küzdelemnek vége, s nemsokára számokban lesz kifejezve a nemzet akarata. A kormány, mielőtt ama korszakot alkotó nagy reformhoz, a közigazgatás államosításához fogott volna, szükségesnek tartotta megkérdezni, hogy akarja-e ezt a nemzet, és a felelet kétségtelenül az, hogy akarja és hajlja. Ezt bizonyítja a numerus, s ezért dobog minden szív. Ha a lefolyt választásokat ilyen szempontból bíráljuk el, el kell ismerünk, hogy számokkal van bizonyítva az, hogy kormányunk bírja a nép bizalmát s hogy akarja az állami közigazgatást. Ámde a lefolyt küzdelmeken végigtekintve, azt kell első sorban tapasztalunk, hogy az

államosítás az egész aktus alatt ugyancsak csekély szerepet játszott; a küzdelem nem ezen eszmé körül forgott, nem magasztos elvek, nem tiszta politikai meggyőződés harca volt ez, hanem csaknem általánosságban bizonyos helyi érdekek harcoltak egymással. A mi kormányunk eddigi hazafias és áldásos működése, valamint a jövőre kitért munkaprogramja alig nyújtott valamit anyagot arra, hogy az ellenzéki pártok a maguk részére abból fegyvert kovácsolhattak volna ellene, s azért olyan hurokat kellett pengetnie, melyeket a nép megért és érez. Az ellenzéki kortes-elmék csodálatos termékenysége csaknem minden vidéken talált fel valami helyi érdekű eszmét, melyet a népet el tudta bolondítani. Nem csak minden vidéknek, de minden falunak vannak apró sérelmei s apró vágyai, melyeket a lelketlen kortesek ki tudnak aknázni. S nagyon természetes, hogy minden, a mi rossz, az a kormánytól jön, s minden jót csak az ellenzék adhat meg. Ez nálunk az ellenzéki kortespolitika, s ez okozta azt, hogy a felbuzgult nép nem egy helyen vérrrel mooskolt be legszebb alkotmányos jogát, vagy a rend fentartására kirendelt fegyveres erőt rákényszerítette, hogy fegyverét használja. Ha a lefolyt választási zavargásokon végigtekintünk, azt kell tapasztalunk, hogy minden elfolyt vér az ellenzék vádjából, mindenütt a lelketlenül felbujtott ellenzékiek idézték elő a zavargásokat; ők támadták meg s terrorizálták a kormánypártot, ők szegültek ellene a törvényes hatalomnak s ők idézték elő a bányahunyadi esetet, milyenre alkotmányos korszakunk alatt példa nincs. És ez a választás szakasztott mása volt annak az ocsmány harcnak, melyet az ellenzék a múlt országgyűlés alatt folytatott, itt is, ott is az lévén az elv: győzni bármily áron, bármily eszközökkel. Bizony

szomorú dolog ezeket konstatálni s ezzel bizonyítékot szolgáltatni népünk politikai éretlenségéről.

A választások általános eredményét tekintve, bizonyos megnyugvással tekinthetünk megyéinkre, hol vérontás nélkül folyt le a választási aktus. Az ellenzék itt az ő tenger ígéretei révén négy kerületet nyert, de elmondhatjuk, hogy ez igen szomorú győzelem, mert a nép megmontott erkölcsi érzékén épült fel. A nép hitt a szép ígéreteknek s várja is azoknak teljesítését, s hogy miképpen tesznek majd a képviselő urak eleget, arra mi is erősen kíváncsiak vagyunk. Első sorban várják a választók, hogy a mostani képviselők egytől egyig elcsapódjanak; várják a kisústók visszaállítását, a szabad dohánytermelés behozatalát; várnak egy sokkal egyenesebb székely vasutat, a tagosítás és birtokarányosítás általános beszüntetését, s első sorban várják az adók leszállítását stb. Biztosan állithatjuk, hogy ezek voltak azon ígéretek, mikkor az ellenzéki jelöltek a népet elszédítették és pedig annyira, hogy ma, a választások után egy héttel is vannak minálunk, az u. n. „szent földön“, egyes községek, melyeknek minden egyes lakosa szentül hiszi, hogy mihielyt az országgyűlés összeül, első teendője léssen az adót eltörölni. Azt is tudjuk, hogy vannak olyan községek is, hol a kicsid ústóket elővették a lomtárból, mert a szabad pálinkafőzés csak napok kérdése; de a mi mindennél elszomorítóbb jelenség: a szociál demokrácia csirái is kezdetek imitt-amott jelentkezni. A felszított gyűlölködés a földbirtokos osztály ellen, mely a birtoktagosítást s erdő arányosítását akarja, már is hangosan nyilatkozott, sőt hallottunk olyant is, hogy a felizgatott proletártömeg az „urak“ vagyonának felosztását követelte. Hogy az elhintett szép ígéretek közül egyáltalában semmi sem fog

A „Székelyföld“ tárczája.

Párbaj-e, vagy gyilkosság?

— Elbeszélés a Rákóczyak korából. —

Irta K. Mártonffy Imre.

A szomorú időkbe vezetem vissza az olvasót, midőn a magyar nem volt ur a hazájában, midőn egyfelől a német, másfelől a török sanyargatta. Hogy kiheverte e siralmas korszakot, azt Erdély kitűnő fejedelmeinek, a Bethlenek és Rákóczyaknak köszönheti.

Történetünk Rákóczy György idejében játszódik 1686-ban. Ez időszakba esik a vallási villongás is, midőn Eszterházi Miklós nádor sereggel volt kész megtámadni Bethlen fejedelmet. Azonban az erdélyiek se maradtak tétlenek. A fejedelem székely hadakat szervezett, fia pedig, az ifjú Bethlen István, és Zólyomi Dávid a Nyírséget járták be és a szabolcs megyei hajduságot is igyekezett valahogy rávenni, hogy ellenség gyanánt ne viseljék magukat.

Ép tavaszra fordult az idő, a Tisza jege eltakartodott és a folyó nagyon megáradt. Az ellenség Tokajtól egész Rakamazig táborozott. Ott voltak: Bottyáni Ádám, Bornemisza János kassai vezér, generális. A fejedelem kémei értesültek arról,

hogy ezek átkeltek a Tiszán és fenyegető állást foglaltak el. A sáncz között kétféle had állott: fele magyar és fele német lovas. Ez utóbbiaknak Vitális Henrik volt a parancsnokuk. A székely hadak gróf Bethlen István és Zólyomival derekasan harcoltak és az ellenséget visszanyomták, s nagy részüket a folyóba fullasztották. Vitális megmenekült. Ekkor a ravasz német, ki mind a mellett ügyes katona és kitűnő cselelő volt, felöltözött árnubába és a mulatozó magyar táborba lopózott.

A magyar nyelvet tökéletesen bírta, tehát nem tűnt fel jelenléte.

Bethlen István éppen beszédet tartott híveinek, melyben haragja villámai szórta a palatinus, de főleg a bécsi udvar áskálódásai ellen. „Isten gondviselő kezének kell közbenjárnia, hogy hazánkat és Erdélyt a német befolyástól megóvjuk!“

E szavakkal végezte beszédét. Vitális összeránczolta sötét szemöldökét és komoran nézett maga elé.

A mulatozás éjjelig tartott. A vitézek a bor hevétől lelkesedve, hangosan daloltak. Bethlen István nyugodni akart. De ekkor a sötét éjben valaki utját állta.

— Ki vagy? — dörge Bethlen.

— Jer a tábornok felé! Majd megismertetlek! — sziszegő Vitális.

Szó nélkül mentek egy őrűz felé, s midőn Bethlen itt se ismerte meg éjjeli megtámadóját, az így szólott felé:

— Én Vitális Henrik vagyok, a legyőzött német lovasok kapitánya. Te most elfogathatsz és felkonczolhatsz, de tudom, hogy sokkal lovagiasabb férfi vagy, semhogy orgyilkos módon kivégezz! Hanem vivj velem párbajt! Ez az igazság! A ki győz, azé a diadal!

Bethlen a meglepetéstől szóhoz se jutott, s beleegyezett a párbajba. Elhatározták, hogy másnap reggel a közeli völgybe mennek pisztolyra tizenöt lépés advance-szal.

Bethlen másnap reggel Zólyomival megjelent a kijelölt helyen, hol Vitális egy emberrel már várta.

Az ifjú Bethlen igen nyugodt volt és megtöltötte pisztolyát.

Zólyomi megmérte a distánczot. A jel megadására Bethlen tüzet, golyója a kapitány vállát horzsolta. Ez jót nevetett.

— Urám! — mondá a kapitány — ön, úgy látszik, nem sokat ad az életére, nekem tehát nincs érdekemben megfosztani önt életétől.

— Lőjjon azonnal! — kiáltá Bethlen. — Nem fogadok el semmiféle kegyelmet.

— Elismerem büszkeségét, — viszonzá a kapitány — de miután nem volt eldöntve, hogy miké-

valósulni, ahhoz szó sem férhet, de hogy népünk erkölcsi életére az ellenzéki kortesokoskodások rombolólag hatottak, az már bizonyos.

A nép hitt s a nép csalódní fog, s a csalódás majd kiábrándítja azon ábrándokból, mikben az ellenzéki kortesek beszéde folytán magát elringatta, de hogy jobbá és okosabbá teszi-e őt, nem tudjuk; de annyira bizonyára megokosodik, hogy öt év múlva kérdőre vonja képviselőit, hogy miket teljesített azon ígéretek közül, melyeket választások előtt tettek.

Sajnáljuk, hogy különben értelmes népünk — hallgatva a bujtogatásokra — éppen most tért le az igaz utról és éppen most lett hűtlen azon kormányhoz, mely oly meleg szívvvel karolta fel a székelyek ügyét s napról napra annyikülönböző alakban érezette jóakarátát; de a megtörtént dolgokon nem változtathatunk. Meg van az írva, hogy saját kárán tanul a magyar.

A választások eredménye. A megválasztott képviselők aránya teljesen hiteles s kifogástalan értesülések szerint eddig a következő: Megjelent 419 kerületben a választás. 4 kerületben lesz új választás. 2 kerületből még végleges eredményt nem tudunk. A többi 404 kerület pedig következőleg oszlik meg: megválasztott 238 szabadelvűpárti, 62 nemzetipárti, 85 függetlenségi párti, 15 negyvennyolcas s 4 pártokivüli. A többség tehát tényleg már most is 72 szavazat s bizony várható, hogy a még hátralevő 3 kerületben mindenütt szabadelvűpártit választanak, mert e 3 kerületben a szabadelvűpártiaknak nincsenek ellenjelöltjeik. Az egész választási harcban tulajdonképen csak pártokivüliek vesztek. A szabadelvűpárt veszített összesen 55 kerületet, de tényleg elhódított 52 kerületet s így csak három kerületet veszített. A többség a házban már eddig is 3 szavazattal nagyobb, mint volt a feloszlott képviselőházban s a tagok száma legalább is 4-el nagyobb lesz, mint volt a múlt országgyűlésen. A pártokivüliektől elhódított kerületekben osztozkodott a két nagy ellenzéki párt. A nemzeti párt nyert tisztán 11 kerületet, a függetlenségi pedig 8 kerületet, míg a 48-asok 3 kerületet vesztek.

Gróf Bethlen András tervel.

A földművelésügyi miniszter, mint a Pesti Hírlap értesül, hatalmas és hasznos tervekkel lép az új aera elé. Mig némely társai a politikai babéro-

pen történjek a párbaj, én rezervában tartom lövésemet.

— A hogyan tetszik; a lövés az ön és bármikor szolgálatára fogok állni.

— El is várom!

— Tizenöt lépésnyire! — jegyzé meg Bethlen István nyugodtan.

Ezzel mindketten távoztak. Bethlen István gróf Ecseg várába vonult vissza, Vitális pedig eltűnt.

A párbaj kezdett feledésbe merülni. Bethlen István megnősült és Szécsi György leányát Máriát vette feleségül. Két év mult el a boldog együtt-létben.

Vitális ez idő alatt a császári hadseregben tűntette ki magát és őrnaggyá lett. Egy napon Ecsegnek vette útját. Gyönyörű vidék gyönyörködtette szemét. Végre megállt a várkert előtt. Esti 8 óra volt és a tiszta, felhőtlen égen a csillagok milliárdjai ragyogtak. A virágok illata betöltötte az esti léget. A vár földszinti szobájában vidám csevegés hallatszik. Az ablaknál mintegy 22 éves szép nő ül, kinek gyönyörű arczélét a fák lombjai közt előtört holdsugár megvilágítja. Kezeit egy ifju kezébe téve, valamit suttogni látszik neki.

A szoba háttérében öreg nő ül, ki egy körülbelül másfél éves fiúcskát dédelget, ki falovával játszik.

Az ablaknál ülő fiatal nő Bethlen Istvánné volt, a karosszékekben ülő pedig édes anyja, ki az ifju nő gyermekét ringatta ölében.

E pillanatban kinyílt a kapu és az ör jelent, hogy egy idegen ohajt a vár urával beszélni.

kat aratják, ő zajtalanul s nem tehetség nélkül működik a gazdasági élet emelésén. Nem kisebb teendőkről van szó ezuttal, mint hogy megteremtse a magyar bérlő osztályt.

Elhatározott dolog, hogy a mint az egyes nagy állami jószágoknak, melyek most egyes nagybér-
lők kezeiben vannak, letelik a bérlete, apró, háromszáz-, ötszáz-ezer, kétezer holdas kis birtokokra fognak feldarabolgatni s az állam maga adja ki azokat szegényebb sorsu középosztálybelieknek, a kik e bérletüket nemzedékről-nemzedékre megtarthatják. Leginkább ugy van kontemplálva, hogy végzett gazdászok kapják a bérleteket, olyanok, a kik nem tudnak álláshoz jutni, de némi tőkájuk van, vagy pedig olyan elbukott földbirtokosok, a kik valamelyes tőkét még meg birtak menteni. A bérleteknél tekintet lenne az illetők becsületességére, erkölcsi magaviseletükre, képességükre, sőt érdemeikre.

E minden részleteiben jól átgondolt kezdeményezés kiveszi az állami latifundiumokat a „nagy piócák“ kezéből, kik meggazdagodási és nem megélhetési forrásul tekintettek egy ilyen elnyert bérletet s roppant nyereségekre gszáftaltak az al-bérlőkkel.

Bethlen miniszter már a legközelebbi időben foganatosítja e dícséretes eszméjét s a mint a bérletek ideje egymás után lejár, a nagy birtokok mind átalakulnak apró, szép gazdaságokká, s minthogy e tervnek meg van nyerve egy a pénzügy-miniszter, mint a közoktatásügyi miniszter is a kezük alatt levő uradalmakra nézve, néhány év múlva egyszer csak azon vesszük magunkat észre, hogy Magyarországon egy derék új osztály van: a bérlők, melyben sok elszegényedett birtokos család fog ismét jóléthez jutni.

Árvaházunk egy éve.

(Nagy Károly igazgató jelentése az „Erzsébet“ árvaház 1890—91. tanvévi beléletéről.)

Méltóságos Elnök Bároné!

Tekintetes közgyűlés!

A nemesen érző kebel az élet minden körülményei között a hitben talál vigasztalást. A hit viláágánál mindig megláthatjuk amaz utat, mely keresztényi köteleességeink hív betöltéséhez vezet. S ha netalán önzetlen munkásságunk a kívánt sikert nem képes felmutatni; ha az élet nehéz küzdelmeiben csüggedni akarunk; ha a megmérhetetlen csapások egyaránt kimerítik erőnket; ha embertársaink rut irigysége sárral dobál, s a vett jótéteményekért hálatalansággal fizetnek, mindannyiszor idevezítünkkel így kiáltunk fel: „Atyám!

Alig mondá ki e szavakat, az idegen már belépett.

— Bethlen gróf?

— Vitális!

— Tehát rám ismert?

— Megismertem! — mondá Bethlen.

— Nekünk — hisz tudja — régi számadásunkat kell elintéznünk!

— Rendelkezésére állok — viszonzá az ifju gróf és bocsánatot kérve nejtől, távozott.

— Hova menjünk? — kérdé Vitális.

— Majd vezetni fogom!

Hallgatagon haladtak egymás mellett, végre Bethlen a vár leghátsó udvarából kivezető utra tért, s a hold fénye mellett tükröződőtt.

— A vártól nem mehetünk távolabb, ez elég alkalmas hely.

— Tizenöt lépésnyire! — vezénylé Vitális.

Miközben Bethlen a távolságot megmérte, az alatt a grófné kibontott hajjal rohant feléjük. Arczából halálos aggodalom tükröződött.

— Az Istenért, — kiáltá — hisz ez borzasztó! Mi történik itt?

— Kérlek, Mária, viszonzá Bethlen halványan, de biztos hangon, hagyj magunkra. Ez a férfin régi katona bajtársam és fontos megbeszélni való van vele.

— Nem, nem, evvel nem elégszem meg, nem árnithatsz engem, — jajveszéké a fiatal asszony — valami borzalmat sejtek... szemeim előtt sötét

ha lehetséges muljék el tőlem e keserű pohár; mindazonáltal ne az én, hanem a te akaratom legyen.

Földi szenvedéseink csak addig tartanak, mig hitünk van; mert hit nélkül nincs nemes cselekedet, nincs felebaráti szeretet, e nélkül pedig az ember élete hasonló a terméketlen, kopár talajhoz s önön magának is terhére van.

Hitünk fejedelme, Jézus Krisztus, az emberiségért halt meg s így legtöbbet embertársai miatt szenvedett. A ki feladatánál tűzte ki, hogy életét az emberiség boldogítására szentelje, el lehet reá készülvé, hogy nemesen érző lelkének sok keserű csalódást kell szenvednie.

De mint idevezítünk tanai felemelték, végre is boldogíták az emberiséget, a nemes, jó indulattal kezdeményezett eszmék, legyenek azok bár akkorák, mint a mustármag: egykoron saját maguk erején terebélyes, hasznos és közszereketben álló fává nőnek.

Valamint a termő fa azon gyümölcsei, melyeket a pusztító férgek érintenek vagy laknak, lehullanak és megsemmisülnek, mielőtt kifejlődvé jók és hasznosak lehetnek volna: ugy az emberi ész, szív és kéz által létesített művek terményének mindenike a tökéletességet a különböző változások miatt, nem érheti el. Ha meggondoljuk mindezeket, ismét a hithez térve: megnyugszunk sorsunkban.

Ily gondolatok szállták meg lelkemet, midőn a háromszék megyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet 1890/91-ik tanév-folyamáról szóló igénytelen jelentésem megírásához fogtam. Jól érzem felelősségem súlyát, teendőim nagy horderejét s ezekkel szembenerőm gyengeségét. Most, midőn 11-ik szer állok a közgyűlés színe előtt, lehetetlen, hogy az átélt idők terhes fellegeiből reám zúdult jót és rosszat egyaránt ne érezzem és ennek hatása alatt a lefolyt tanév eseményeit is annyi tisztelettel, szeretettel, örömmel és hálával ne terjeszsem a t. közgyűlés elé, mint a mennyi jószágot, kegyet tanusítottak ez intézet iránt a nemes keblű alapító elnök Bároné, a kegyes jóltevők, buzgó tisztviselők és pártfogók egyen-egyen. Buzgított voltam arra nézve, hogy nőmmel és kártársaimmal egyetértve neveljem fel e megye apa és anyja nélküli 40 árváját munkás és hasznos társadalmi tagokká.

Minthogy a zavartalan családi élet, békés otthon ugy hat a gyenge gyermeki lélekre, mint az áldott nap melege a növényi életre, igyekeztem árvaházunkban a családi nevelést, mint eddig, ugy a a mult tanévben is folytatni. A vallásos hit ápolásán fejlesztésén, az értelem világának erősítésén

árnyakat látok... fájdalmas nyögést vélek hallani... megörlölk!

E pillanatban meglátta Vitális kezében a lövésre készen tartott pisztolyt, éles sikoltással lába elé borult.

— Uram! Van önben irgalom? Én mindig szerettem Istvánt, nem hallotta? Jobban szerettem életemnél, gyermekemnél.

A heves zokogás elfojtotta hangját, kezeit kétségbeesetten tördelé.

— Tizenöt lépésnyire! — ismétlé Vitális rendíthetetlen nyugalommal.

A grófné ájultan rogyott össze. Bethlen István összekulcsolt karra! állt ellenfele előtt, kinek ördögi arczát a hold élesen világítja meg. Vitálisnak ugy tetszett, mintha Bethlen szeméből könnyek törnének elő.

— Nos, drága uram, most nem mondja oly büszkén: „Lőjjön azonnal!“ — kacagá gunyos arcz-fintorítással. Aztán elsíté a pisztolyt, mire Bethlen István gróf holtan rogyott le a földre! A go-lyó a homlokán ment keresztül.

Vitális még az éjjel elhagyta a vidéket, el Magyarországot. A szegény grófné pedig önkivületi állapotba esett. Mikor felgyógyult, Finn Istvánhoz ment férjhez.

* * *

Bethlen István gróf szomorú halálával, mely sokáig rejtély maradt, a pórok fellázdattak és Csizsár Péter nevű látor volt a vezérük, mig Zólyomi Dávid szét nem verte őket. Ezért Rákóczy György fejedelem neki ajándékozta Székelyhidat és Ecsetet.

sén kívül kiváló gondot fordítottunk a munkaszeretet fokozására, az egészségnek fentartására, a testi erőnek azzal egy arányban haladó kifejtésére.

Hogy nevelési rendszerünk a kívánt eredményt nem mindenik növendékénél éri el, az tagadhatatlan, de természetileg véve ez másként nem is lehet. A gyermekek eredete, tehetsége és hajlama magyarázza meg azt, hogy az egyenlő irányu nevelés mellett is mert annyira különböző az eredmény. Ez teszi leginkább próbára nevelői tapintatunk, módszerünk és kitartásunkat. Azonban megnyugtató azon tudat, hogy eljárásunkat Istent vetett reménységgel a legjobb indulattal végezzük; így, ha mind nem is, de két harmadánál több kivétel nélkül hasznos és munkás társadalmi taggá növekedik.

A múlt év eredményéről a következőkben van szerencsém előterjeszteni jelentésemet. A múlt évben a rendes növendékek létszáma 40 volt. Ezekben kívül mint belső fizetéses növendék: 5 vidéki és 1 városi. Tanulás végett bejárt 28 városi növendék.

A kir. tanfelügyelőség által jóváhagyott tan- és óraterv pontos betartását az iskolások ellenőrizte, s tanügyi munkásságunk eredményét külön jelentésben mutatja be a t. közgyűlésnek.

A gyermekek magaviseletéről, szorgalmáról általában meg kell jegyezni, hogy kevés kivétellel a várakozásnak megfelelőek voltak. Lopás vagy más hasonló bűntény elő nem fordult. Tiszta-ságérzetük, munkakedvük még maig is sok kívánnivalót hagy fenn.

A növendékek, koruk és viseletük tekintetbe vétele mellett, családokra voltak osztva. A családok növendékei, koruk és képzettségük szerint, részint az ipari, részint az elemi iskolákban jártak. Az elemi iskolákban tanultak a bejárókkal együtt 33 an, az ipariskolába 39 en.

Az intézeti növendékek közül 8 volt kézdívisárhelyi, 5 sepsiszentgyörgyi és 27 a megye különböző községeiből való.

Ezen 40 hely közül alapítványi hely 6, még pedig 1 hely Gróf Mikes Benedekné ö miltósága, 2 hely Bárd Szentkereszty Stephanie ö miltósága, 1 Gróf Karácsonyi Jenő, 1 Háromszékmegye községe, 1 hely Kézdi-Vásárhely város képviselő-testülete rendelkezése által áll, melyek az illető alapítók által be is vannak töltve.

Tanításunk meneténél, anyagánál és módszerénél főfigyelmet fordítottunk arra, hogy növendékeinket az életnek neveljük. A vallásos oktatás nemcsak a hittani órákon, hanem a szorgalmas templomgyakorlat, naponkénti többszöri ima által is erősítést nyert. Az elméleti tantárgyakon kívül gyakorlati oktatást nyertek még a növendékek a háztartás, konyhakertészet, ruhaszabás, és varrás, fehérnemű-hímzés, mosás és téglázásban, a mezői gazdaságban, gépkezelés és szövéseztben.

Az eredmény arról győzhetett meg bennünket, hogy kellő felvigyázattal a gyakori utasítás és a munkaerő teljes felhasználása mellett a gyermekek egyéniségében, hajlamában, erkölcsi érzetében jelentékeny változást idéz elő és anyagilag a munka erő jelentékeny hasznára is van mind az intézetnek, mind a növendékeknek.

Az 1890-ik év november 23-án tartott bizottmányi gyűlés 7 új árvát vett fel, kikhez évközben a sanyaru körülmények hatása miatt még 3-at voltunk kénytelenek felvenni. E növendékek közül 7 vidéki, 3 kézdívisárhelyi volt.

A növendékek egészségi állapota általán véve kedvezőnek nem mondható. Az annyi idő óta uralkodó keleti szemfájásban jelenleg két növendékünk szenved. A nyár folyamán Fekete Véra és Hosszu Mari árvákat a brassói m. kir. országos szemgyógyintézetbe vittük, de az eredmény kevés. Más ragályos betegség nem fordult elő. Folyó évi július 12-én helybeli kalapos Laczkovics Ger-gely Mária nevű árvája szintén ideiglenesen felvételre, de egy váratlanul jött tifusz márt október 31-én egy jobb hazába szoltá őt, a szerény és szép reményekre jogosító 6 éves kis árvát.

Két árvánk skrofuláris betegsége miatt a „Rudolf” kórházban ápolatott. Az egyik jelenben is ott van, a másikat rokonaihoz viszaadtuk. Évek

óta betegeskedő, éppen ezért elhelyezhetetlen Bakk Lina 20 éves árva, szintén végnapjait éli. Betegségén segíteni emberi tudomány nem képes. Némelyik gyermek örökölt betegsége az évek számával növekszik. Egészséges fekvésű és a viszonyoknak megfelelően berendezett intézetünk, tápláló eledelekből álló étrendünk az ilyeneken semmit sem használ.

(Folyt. köv.)

Külömfélék.

— Székely munkások figyelmébe. Baross Gábor kereskedelmi miniszter a következő leiratot intézte megyénk főispánjához:

Méltóságos Főispán Ur! Múlt évi szeptember hó 27-én 54.000. szám alatt kelt leiratom kapcsán értesitem Méltóságodat, hogy a m. kir. államvas-utak gégyárának és a diósgyőri vas- és acélgégyár felügyelő bizottságának folyó évi január hó 15-én 529. sz. alatt elem terjesztett jelentése szerint február hó folyamán a diósgyőri vas- és acélgégyárban több ügyes acéllöntő, tüzi kovács és géplakatosra lesz szükség a m. kir. államvasutak gégyárában pedig egy néhány ügyes fémestergályos, géplakatos, gyalus és kazánkovács találhat foglalkozást. Egyben felhivom Méltóságodat, hogy megfelelően intézkedvén, a netalán jelentkezendők alkalmazása iránt a nevezett felügyelő bizottsággal közvetlenül érintkezni sziveskedjék, meg- jegyezvén még, hogy hasonló irányban a maros- vásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát is felhiv- tam. Budapest, 1892. évi januárius hó 31-én. Baross s. k.

— Időjárás. Azt szokták mondani, hogy miná- lunk a farkas nem szokta megenni a telet. Bizon- y pedig az idén legalább felét megette. Tartós hi- deg telünk az idén nem igen volt. Egy pár napi hideg után rendesen déli légáramlat jött, hirtelen elhordván havunkat. Nem csodálkoznánk, ha Falt jövedőlése, hogy az idén rendkívüli nagy esőzé- sek fognak lenni, beteljesednek, mert győnge tél után rendesen esős nyár szokott lenni.

— Kézdi-Szentlélekéről írják lapunknak, hogy ott múlt hó 27-én megtörtént az a példátlan eset, hogy az ottani róm. kath. lelkész a függetlenség jelölt győzelméért misét tartott, a szöszékről szónokolt, buzdítván híveit, hogy a független jelöltre sza- vazzaanak. Ezután körmenetet tartott Kiskásonban templomi, iskolai és függetlenjelölti zászlók alatt, a tanuló gyermekek s minden nemű és rendű fia- talság eget verő kiabálása mellett. Különben K. Szentléleken az a meggyőződés él a népnél, hogy a választástól számítva 14 napig mindenkinek minden szabad. Így hirdették ezt ki az ellenzéki kortések s ennek pedig hínni csak lehet. Ennél fogva az ágitációk Szentléleken még egyre foly- nak s napirenden van, hogy kormányparti szavazó- kat inzultálnak. Az előljárásság, elkecsereve a sok inzultustól — lemondott.

— Török Áron felső-rákosi unitárius lelkész és egyházköri esperes e hó elsején elhunyt. A nem- csak egyházi, de világi körökben is általánosan kedvelt lelkész halála széles körökben mély rész- vételt keltett. Török Áron kiváló egyházi admi- nisztrátor és kitűnő szónok volt s e mellett részt vett minden társadalmi mozgalomban.

— A legújabb decemvirátus. Eddig úgy tudtuk, hogy Amerika a bolondságok hazája. Most azt kezdjük tapasztalni, hogy afféle bolondságok, a melynek odaát az Újvilágban történnek, fordul- nak elő nálunk is. Az alábbelmondandó eset nem foglalja el utolsó helyét Amerikában sem. Tör- tént az Úrnak 1892-ik évben, hogy városunkban képviselőválasztás volt. A választók — annak rendje és módja szerint — két pártra oszlottak. Az egyik jobbnak találta a kormány politikáját, a másik az ellenzék diadalától remélte a haza bol- dogságát. Hogy miképpen végződött a harcz, az már volt jelezve e becses lapban. Egy szenzációs leleplezés akarat most e helyen tenni, hogy le- gyen egy adattal több a történetirő számára, ki majd egykoron korunk ferdeségeit meg akarja örökíteni. Egy furcsa szövetség alakult városunk- ban (mint halljuk, tizen vannak), melynek tag- jai összebeszéltek, hogy jövőre esküdtt ellenségei lesznek egy a kormánynak, mint minden ember- nek, a ki kormánypárti. Nem mennek kormán-ypárti embernek korcsmajába. Nem viselnek kor- mányparti szabó által varrt kabátot. Nem huznak a lábukra kormányparti cipész által készített lábbelit. (Ezt a pontot a legkönnyebben keresztül- vihetik, mert hír szerint nagy részük a csizmadia- mesterséget folytatja, a mikor t. i. a politizálástól ráér.) Továbbá jövőre nem mennek kormánypárti borbélyhoz borotválkozni, meg foghuzatni. S mint halljuk, a decemvirátus tartja is magát hősiesen a pontokhoz. Az utóbbi pontot már végre is haj- totta, a mennyiben ünnepélyesen fölmondtak a szerencsétlen borbélynak a kinyilvánították, hogy jövőre a „tizenegy ujju”-hoz mennek borot-

válkozni s a kovács-hoz foghuzatni. Egy má- sik pont szerint jövőben a harangszót sem fogják meghallgatni, mert történetesen megtudták, hogy a harangozó is a kormánypártra merészelt sza- vazni. Mind ezeknek a betetőzése gyanánt elhatá- rozták azt is, hogy ezután pénzt senkitől sem fogadnak el, mivelhogy azt is ez az átkos kormány csináltatja. Ertesülésem tovább nem terjed. Ha majd valami szenzációs adatnak a birtokába jutok, sietni fogok nyilvános- ságra hozni, hogy bebizonyítsam, miszerint nem csak Amerikában szoktak teremni a bolondságok. (Beküldetett.)

— Új remény a tüdővészesekeknek. Mikor Koch tanár, a berlini tudós orvos, azzal állott kollegái elé, hogy felfedezte a tüdővész gyógyításának a titkát: az egész világon elterjedt a hír, hogy új megváltója van az emberiségnek. A civilizált vi- lág legszörnyűbb betegségeit remélték megbénít- hatni a tuberkulinnal, mely beoltás után — mint akkor hitték — minden tuberkulizist meggyógyít- azáltal, hogy a bacillusokat előli. Azóta a nagy családások óvatossággal tették a reklámot s Koch tanár minden érdemei dacára sem szerepel többé megváltóként, sőt örülnie kell, hogy kissé kom- promittált helyzetében nem mentek odáig irigyei, hogy sarlatánnak híreszteljék. A derék tudóst, mint Berlinből táviratozzák, nem riasztotta el a fiaszkó s az első sikertelen kísérletek óta is foly- vást törí a fejét a tuberkulin tökéletesítésén. Ez állítólag sikerült már neki. A Post szerint az eredményeket legközelebb részletesen fogják nyil- vánosságra hozni. Ambár az eddigi tapasztalato- kon okulva, nem fogadunk minden diadalhírt készpénzül, mégis örövendetesnek tartjuk ezt a hírt, mely ha egyebet nem is, de annyit bizonyos- nak jelent, hogy az orvosi tudomány egy pilla- natig sem szünt meg a tüdővész gyógyításának rendkívüli fontos kérdésével foglalkozni. Végre is a sikernek legelső feltétele a kitartás. A szegény betegek legalább reményt merithetnek belőle.

— A „tata” határozata. A „P. H.” írja a követ- kező érdekes választási apróságot: A lapok napi statisztikájából minduntalan kilóg egy név. Nem tudják hová sorozni. Majd nemzetiségének, majd kormánypártinak írják. E nevezetes amphibium az árpási kerület képviselője Serbán Miklós, a ki- nek a képviselőisége egyébiránt valóságos pün- kösdi királyság, mert annyi indok van választását megsemmisíteni, hogy a bíráló bizottság szeme se hunyódhatik be ezuttal. Serbán ugyanis fiatal em- ber, egy oláh pópának a fia, a ki Románia jelvé- nyei alatt választatott meg (melynek egy részét el is kobozták), fanatizálta a jölektű oláh népet, lázító iratokat terjesztvén köztük stb. De a párt- állást nem jelezte. Egyik intelligens választó azt kiáltotta a programbeszédjében, mely semmi egyébből nem állott, mint lázításból a fennálló állami rend és a zsidók ellen: „Melyik párthoz fog ön tartozni?” A fiatal jelölt megzavarodott egy kissé, de aztán kivágta magát, mondván: „Azt majd a tatám határozza meg.” Nagy nevetés támadt, mire magyarázólag jegyzé meg Serbán: Nos igen, mert ő adja nekem a pénzt. A pártállást tehát még így sem sikerült kinyomozni. Mígnem most kislútt, hogy a nemzeti párt egyik főfő kor- rifensa volt a tatája. Serbán tehát nemzeti párti.

— Nyilvános számadás. Az 1891. évi december hó 28-ik napján a kézdívisárhelyi „Olvasó-egylet” javára rendezett tombola-játékkal összekötött társas-estélyen felülfizettek: Tompa Miklós al- ispán ur 2 frt, Kökössy Károly ügyvéd ur 1 frt, K. Csizsár József ur 2 frt, Benedek István alezre- des ur 2 frt, özv. Barta Józsefné urasszony 40 kr, Bartók Károly polgármester ur 1 frt, Fejér Ká- roly járásbíró ur 1 frt, Gillyén Árpád honv. szá- zados ur 2 frt, Csiki József ügyvéd ur 10 forint, összesen 21 40 kr. Fogadják a nemes szívű adako- zók a rendező bizottság hálás köszönetét!

44-ik közlemény

a kézdívisárhelyi „Stephanie” menedékház javára tett szíves adakozásokról.

Karácsonyi ajándékok:

Özv. Hankó Lászlóné, özv. Cserey Jánosné, özv. Deák Lajosné, Ponori Sándorné, báró Szent-kereszty Irén 1—1 frt, id. Tóth Istvánné 60 kr, Molnár Józsiás, ifj. Jakab István 50—50 kr, id. Kupán József, Szabó Dénesné 40—40 kr, Csiki Józsefné, Szabó Mózesné 30—30 kr, báró Szent-kereszty Stephanie 4 drb főre való keszkenő, özv. Pap Andrásné 4 drb zsebkendő, özv. Csizsár Pál- né 1 kalács, a helyi jótékony nőegylet 3 drb főre- való kasmir keszkenő, Zayzon Lázár 2 liter bor, K. Csizsár Józsefné egy kalács, egy kőtenyének való, dr. Sinkovics Ignác 2 üveg bor.

Fogadják a nemes szívű adakozók a munkakép- telen öregek nevében kifejezett hálás köszö- nünket.

Kézdi-Vásárhelytől, 1892. január 11.

Br. Szentkereszty Stephanie, elnök.

Erdélyi Károly, titkár.

Kézdi-Vásárhelytt, 1892. február 4-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenként	8 frt — kr.
„ (elegy)	„	— frt — kr.
Rozs (tisztá)	„	6 frt 30 kr.
„ (elegy)	„	— frt — kr.
Arpa (tisztá)	„	4 frt 60 kr.
„ (elegy)	„	— frt — kr.
Zab	„	2 frt 70 kr.
Törökbuza	„	5 frt — kr.
Kása (köles)	„	10 frt — kr.
„ (árpa)	„	20 frt — kr.
Borsó	„	6 frt — kr.
Lencse	„	16 frt — kr.
Fuszulyka	„	16 frt — kr.
Pityóka (legszebb)	„	1 frt — kr.
Marhahús	kilógrammonként	— frt 44 kr.
Disznóhús	„	— frt 40 kr.
Juh-hús	„	— frt 24 kr.
Szalonna	„	— frt 64 kr.
Faggyu (nyere)	„	— frt 32 kr.

érték-

a budapesti áru- és
tőzsdén

1892. február hó 6-án.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	103.08
Magy. papírbjárdék 5%	101.10
Magyar vasúti kölcsön	—
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs.	—
M. keleti vasúti államkötv. II. kibocs.	—
M. keleti vasúti államkötv. III. "	111.—
Osztrák járadék papírban	87.75
Osztrák járadék ezüstben	999.—
Osztrák járadék aranyban	106.—
1860. államsorsjegyek	137.50
Osztrák-magyar bank részvény	962.—
Magyar hitelbank részvény	352.—
Osztrák hitelintézet részvény	307.30
Magyar földtehermentesítéskötvény	—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	—
Temes-bánáti földteherm. kötvény	—
Temes-bánáti földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítéskötvény	—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	104.—
Magyar szőlődezmá-váltásigikötvény	—
Magyar nyereménysorsjegykölcsön	137.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	128.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.37
20 frankos arany	9.35
Német birodalmi márka	56.54
London (2 havi váltókért)	159.80
20 márka arany	11.57

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

252525252525252

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 997—1892.

Árlejtési hirdetmény.

A kézdivásárhelyi honvéd laktanya épület összes helyiségeiben levő hiányok kiépítése céljából költségvetésileg megállapított 2508 forint 32 krajt költséggel folyó évi február hó 13-án délutáni 3 órakor a megyei jegyzői iroda helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közhírré, hogy vállalkozni szándékozók zárt ajánlataikat a tárgyalási nap déli 12 órájáig a megyei pénztárnál adják be, mivel a kitűzött határidőn túl ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az ajánlatokban világosan kijelölendő az egyezségi árból leengedendő százalék számmal és betűvel.

A zárt ajánlatok borítékban lepecsételve nyújtandók be. Az ajánlatokhoz a kikiáltási összegnek öt százaléka mint bánatpénz csatolandó.

A feltételek az árelemzés, árjegyzék és műszaki leírással együtt a jegyzői irodában, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1892. január 27-én.

Tompa Miklós,
alispán.

A kézdivásárhelyi takarékpénztár 19-ik évi rendes közgyűlését 1892. február 21-én d. u. 2 órakor az intézeti helyiségben fogja megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kinevezése az alapszabály 23. §-a értelmében.
 2. Az igazgatóság jelentése a múlt évi üzleti működésről.
 3. A felügyelő bizottság jelentése.
 4. A tiszta nyereség felosztása feletti intézkedés.
 5. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
 6. Három felügyelő bizottsági tag választása az alapszabály 35. §-a értelmében.
 7. Indítványok tárgyalása az alapszabály 16. §-a értelmében
- A fennirt időben tartandó közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabály 17. §-a értelmében minden részvényes személyesen vagy meghatalmazottja által – kinek azonban részvényesnek kell lenni – gyakorolhatja szavazati jogát, és köteles minden részvényes a gyűlés megelőzőleg részvényét szelvényeivel együtt a pénztárnál elismervény mellett letenni.

Kézdi-Vásárhelytt, 1892. február hó 5-én.

Az igazgatóság.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25 ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, állapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „Egyetértés” olvasói értesülhetnek első sorban. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legrészletesebb, tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Bármely pártköz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legeredményesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célzt szolgál, mert uaponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág a maga szépirodalmi olvasmányát a világirodalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárczacikkeket legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovátával a versenyt kiállthatná.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés“-rek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétesültség tekintetében utólérhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés“-nek, hogy az események ismertetése körül soha semminemű tekintetből sem hagyta magát befolyásolni, s mint **teljesen független lap** fölötte áll minden pártérdeknek és **csak az igazságot** szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításainak is mindenkor a párttekinguteken felül emelkedő részrehajlatlanság szerezte meg a közölséget, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés“ olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés“ **gazdasági** rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő- s** **gazdaközönség**, az **iparos** és **vállalkozó** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségevel a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A **kereskedő**, az **iparos** s a **mezőgazda** két évtized óta tudja már, hogy az „Egyetértés“ ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés“ ma már nélkülözhetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés“ a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokban s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közöltt bő tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés“ 3 speciális rovatát említjük meg, melyek országos hirre tettek szert. Ezek: a **Irodalom**, a **Tanügy** és a **Mezőgazdaság**, melyek mindegyiké egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS“-re.

melynek előfizetési ára: egy óra 1 frt 80 kr, negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámokat a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés“ felelős szerkesztője és
kiadó-tulajdonosa:

CSÁVOLSZKY LAJOS.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala:

Dalszínház-utca 1. szám
(Az operaházzal szemben.)

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.